

Informace o národních webových stránkách:

rvkpp.vlada.cz

- > stránky Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, které jsou součástí stránek vlády
- > informace o protidrogové politice, sekretariátu RVKPP, koordinaci apod.

dotace-drogy.vlada.cz

- > stránky pro potřeby dotačního řízení RVKPP (neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na realizaci projektů protidrogové politiky)

www.drogy-info.cz

www.focalpoint.cz

- > internetové stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti, národní informační drogový systém
- > informace o drogové situaci v ČR pro širokou i odbornou veřejnost
- > výroční zprávy o stavu ve věcech drog v ČR a o hazardním hraní
- > další odborné publikace připravované NMS, bulletin Zaostřeno
- > strategie, akční plány, pracovní skupiny
- > mapa pomoci

www.koureni-zabiji.cz

- > národní stránky pro podporu odvykání kouření
- > informace o rizicích kouření, rady a tipy jak přestat kouřit
- > národní linka pro odvykání kouření: 800 35 00 00

www.hazardni-hrani.cz

- > informace o hazardním hraní v ČR, rady pro problémové hráče a jejich příbuzné
- > kontakty na odbornou pomoc

www.alkohol-skodi.cz

- > informace o alkoholu v ČR, rady pro problémové uživatele alkoholu a závislé a jejich příbuzné
- > kontakty na odbornou pomoc

Úřad vlády České republiky

Nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: +420 296 153 222

www.vlada.cz

Sekretariát Rady vlády
pro koordinaci
protidrogové politiky

Česká protidrogová politika a její koordinace

politika závislostí založená na důkazech

Česká protidrogová politika

Protidrogová politika ČR je komplexní a koordinovaný soubor opatření zaměřený na snížení negativních společenských dopadů užívání legálních i nelegálních návykových látek a patologického hráčství. Jedná se o opatření preventivní, vzdělávací, léčebná, sociální, regulační, kontrolní a další, včetně vymáhání práva.

Realizace protidrogové politiky probíhá na dvou vzájemně nezastupitelných, prolínajících se a doplňujících se úrovních, na centrální úrovni a na krajské (místní) úrovni. ČR je zároveň intenzivně zapojena do protidrogové politiky na mezinárodní úrovni.

Protidrogová politika v České republice:

- si stanovuje dosažitelné a racionální cíle,
- staví na čtyřech pilířích: primární prevenci, snižování rizik, léčbě a sociálním začleňování a kontrole dostupnosti,
- je vyvážená (co do uplatňování prevence a pomoci na jedné straně a represe a vymáhání práva na straně druhé),
- vychází ze současných a ověřených poznatků v oblasti závislostí,
- staví na koordinovaném mezisektorovém a mezioborovém přístupu k užívání legálních a nelegálních návykových látek a k patologickému hráčství.

Cílem protidrogové politiky je zabezpečit ochranu jednotlivců a společnosti před riziky, které může užívání návykových látek a problémové hráčství přinášet, a zajistit bezpečnost jednotlivců, společnosti před dopady v podobě trestné činnosti spojené s distribucí a užíváním návykových látek a problémovým hráčstvím.

Historický kontext

Moderní protidrogová politika ČR se začala formovat v 90. letech minulého století po pádu komunistického režimu v období společenských změn provázených demokratizací společnosti, otevřením hranic a snížením kontroly ze strany státu.

1990 Vláda Československé federativní republiky vytvořila Komisi vlády ČSFR pro narkotika, čímž reagovala na hlasy odborníků, kteří předvídali nárůst užívání nelegálních drog. Působení komise se však v praxi významně neodrazilo a koncem roku 1992 federální komise pro narkotika zanikla.

1993–1997 Vznikla Meziresortní protidrogová komise (složená z ministrů, jejímž předsedou byl předseda vlády) a byla přijata první vládní Koncepce a program protidrogové politiky. Vládní koncepce se jednoznačně přihlásila k „vyváženému přístupu“ a usilovala v něm o profil odpovídající pragmatickým evropským zkušenostem. Pozornost se zaměřila na budování základních koordinačních mechanismů na centrální i regionální úrovni, zavedl se systém okresních protidrogových komisí a protidrogových koordinátorů, dále na rozvoj primární prevence či systém sběru dat o drogách.

1998–2000 Vznikla druhá vládní Koncepce a program protidrogové politiky. Druhoh koncepci lze charakterizovat jako snahu postupně doplňovat chybějící programy prevence, léčby a resocializace, stanovení tzv. minimální sítě služeb a zařízení a dále jako snahu pracovat na vytvoření systémových nástrojů hodnocení kvality a efektivity realizovaných opatření. Poprvé se mezi prioritami objevují alternativy k (trestnímu) stíhání uživatelů a programy ve vězeních. V tomto období dochází také k posunu vnímání drog, a to od vnímání drog jako přímé hrozby společnosti do realističtější podoby fenoménu, který představuje zdravotní a sociální rizika.

2001–2004 Byla vytvořena Národní strategie protidrogové politiky na čtyřleté období. Dokument je primárně zaměřen na nelegální drogy, ale podařilo, alespoň formálně, prosadit jeho zaměření i na problematiku užívání alkoholu a tabáku, a to zejména v oblasti prevence a represe. Toto zaměření se však v praxi výrazně neprojevovalo a vytvářené strategické dokumenty se primárně zaměřovaly na nelegální drogy. Strategie harm reduction (snižování rizik) se v tomto období stala jedním ze čtyř základních pilířů vládní politiky. Pozornost je věnována zvyšování kvality a efektivity preventivních a léčebných programů a rozšiřování spektra služeb. Poprvé se podařilo komplexně vědecky zmapovat, analyzovat a popsat situaci v užívání nezákonných drog, realizovaná opatření i jejich praktické dopady.

V r. **2002** byla Meziresortní protidrogová komise přejmenována na Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) a zároveň bylo v sekretariátu RVKPP zřízeno Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti.

2005–2009 Poprvé byl, pro lepší realizaci národní strategie, zaveden nový nástroj - akční plán na kratší časové období (2-3 let). Za významné v tomto období lze považovat zavedení systému certifikace odborné způsobilosti drogových služeb sekundární a terciální prevence (r. 2005) a protidrogových preventivních programů (r. 2006), dále přijetí Zákona o ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami (č. 379/2005 Sb.), který kodifikuje některé zásady a principy, které byly součástí všech dosavadních národních protidrogových strategií, ale chyběla pro ně jasná zákonná opora.

V r. **2007** se RVKPP rozšířila o členy zastupující odbornou společnost, nestátní sektor a kraje. Formalizoval se tím princip partnerství veřejné správy a občanské společnosti, na kterém protidrogová politika dlouhodobě staví.

2010–2018 Národní strategie vzniká jako dlouhodobý dokument na 9 let, je proto zaměřena na vymezení rámce realizace protidrogové politiky, základní východiska, principy a přístupy. Definice konkrétních aktivit je ponechána na akčních plánech. Toto období je významným mezníkem v zaměření protidrogové politiky – v r. 2014 byl vládou přijat koncept tzv. integrované protidrogové politiky a do dosavadní protidrogové politiky se začlenila také problematika legálních návykových látek a hazardního hraní. Za tímto účelem byla 2x revidovaná národní strategie, která se rozšiřovala o uvedené nové oblasti, byla zpracována vůbec první zpráva o dopadech hazardních her na společnost ČR, byly zpracované samostatné akční plány pro oblast hazardního hraní, pro oblast alkoholu a pro oblast tabáku. Dále byl rozšířen mandát RVKPP na problematiku návykových látek (včetně alkoholu a tabáku) a na hazardní hraní. S tím bylo spojené i rozšíření kompetencí a zaměření činnosti sekretariátu RVKPP a Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti, které se v této souvislosti přejmenovalo na Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti.

Základní pilíře protidrogové politiky

Základní pilíře hrají v protidrogové politice svoji nezastupitelnou, navzájem se ovlivňující a doplňující roli. Přístup k jejich uplatňování by měl být proto vyvážený.

Primární prevence – aktivity zaměřené na předcházení návykového chování a rozvoje závislosti, popř. oddálení prvních zkušeností do vyššího věku.

Léčba a sociální začleňování – spektrum služeb léčby dostupné pro problémové a závislé uživatele návykových látek a hazardní hráče.

Snižování rizik – aktivity vedoucí ke snižování možných zdravotních a sociálních rizik a dalších dopadů užívání legálních i nelegálních drog a hazardního hraní.

Kontrola dostupnosti – soubor zákonných opatření a aktivit vymáhání práva k potlačování či usměrňování nabídky návykových látek a hazardního hraní. Opatření v uvedených oblastech (pilířích) nelze realizovat bez odpovídajících podmínek, proto protidrogová politika (strategie) staví na dalších podpůrných oblastech: koordinace a financování, monitoring, výzkum, evaluace a mezinárodní spolupráce.

Integrovaná protidrogová politika

Protidrogová politika vlády ČR je od roku 2014 rozšířena o problematiku alkoholu, tabáku a hazardního hraní. Jde o zásadní změnu směrem ke koordinovanému postupu státu při prevenci a řešení negativních důsledků užívání návykových látek a hazardního hraní.

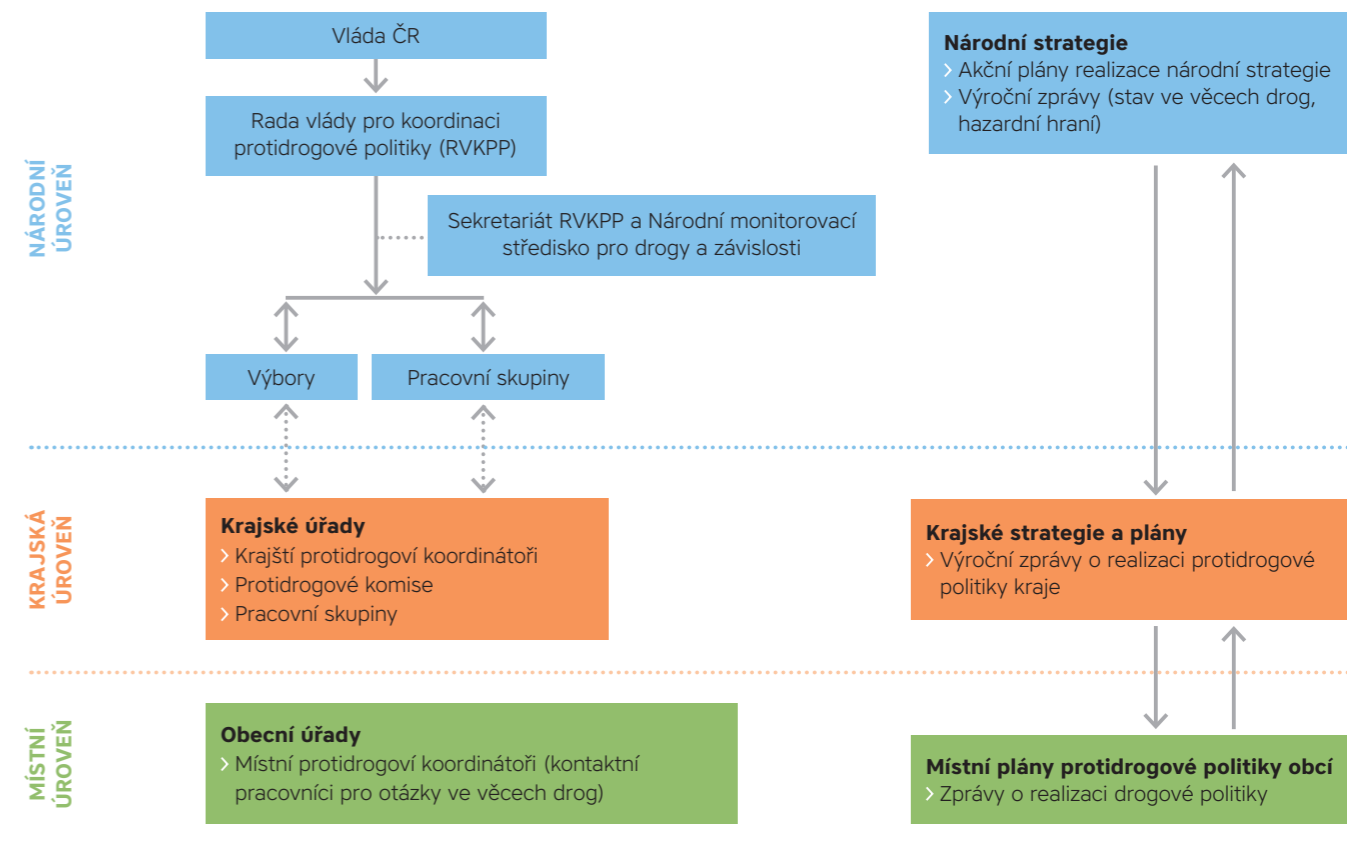

Koordinace protidrogové politiky

Realizace a koordinace protidrogové politiky probíhá jak na národní, tak i na krajské (místní) úrovni, přičemž se využívá nástrojů horizontální a vertikální koordinace.

Zodpovědnost za tvorbu a naplňování protidrogové politiky ČR nese vláda. Ta využívá pro koordinaci aktivit následující struktury:

- Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), která je hlavním koordinačním a poradním orgánem vlády pro otázky protidrogové politiky,
- Sekretariát RVKPP, v jehož čele stojí národní protidrogový koordinátor,
- výbory a pracovní skupiny RVKPP, jejichž činnost koordinuje národní protidrogový koordinátor,

„Už dávno víme, že nejde o oddělené světy. Zejména pro mladé lidi neexistuje dělicí čára mezi legálními a nelegálními drogami. Alkohol a tabák plní roli uvaděčů do světa tvrdých drog. Potřebujeme komplexní pohled na závislosti.“

Jindřich Vobořil,
národní protidrogový koordinátor

Sekretariát Rady vlády
pro koordinaci
protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Protidrogovou politiku na národní úrovni koordinuje **Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP)**.

Hlavní náplní činnosti RVKPP je vytváření jednotné a komplexní národní strategie protidrogové politiky a akčních plánů, jejich realizace a koordinace spolupráce při její praktické implementaci na centrální a místní úrovni.

> Složení RVKPP

Od roku 2016 má RVKPP celkem 19 členů.

Členové

Předseda RVKPP: předseda vlády České republiky

Výkonný místopředseda: národní protidrogový koordinátor a ředitel sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky

- > ministři: zdravotnictví; financí; práce a sociálních věcí; spravedlnosti; vnitra; zemědělství; obrany; školství, mládeže a tělovýchovy; průmyslu a obchodu; zahraničních věcí; pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
- > zástupci odborné veřejnosti:
 - > Společnost pro návykové nemoci ČLS J. E. Purkyně (SNN)
 - > Česká asociace adiktologů (ČAA)
 - > Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS)
 - > Asociace nestátních organizací zabývajících se prevencí a léčbou drogových závislostí (A.N.O.)
- > Asociace krajů ČR
- > expert jmenovaný předsedou Rady

Sekretariát RVKPP

Sekretariát RVKPP poskytuje administrativní podporu činnosti RVKPP. Je organizační součástí Úřadu vlády ČR jako Odbor pro koordinaci protidrogové politiky. Odpovídá za přípravu strategických dokumentů protidrogové politiky a její každodenní koordinaci, dále za financování programů protidrogové politiky v rámci dotací rozdělovaných RVKPP, zajišťuje systém certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů drogových služeb a koordinuje mezinárodní spolupráci ČR v oblasti protidrogové politiky.

Sekretariát organizačně zajišťuje také činnost **výborů** a odborných **pracovních skupin RVKPP**.

Výbory RVKPP

> Výbor zástupců resortů a institucí

Setkávají se zde pracovníci resortů a institucí, kterých se drogová problematika týká a projednávají v něm otázky postupu a spolupráce ve veřejné správě, zejména na centrální úrovni.

> Výbor zástupců regionů

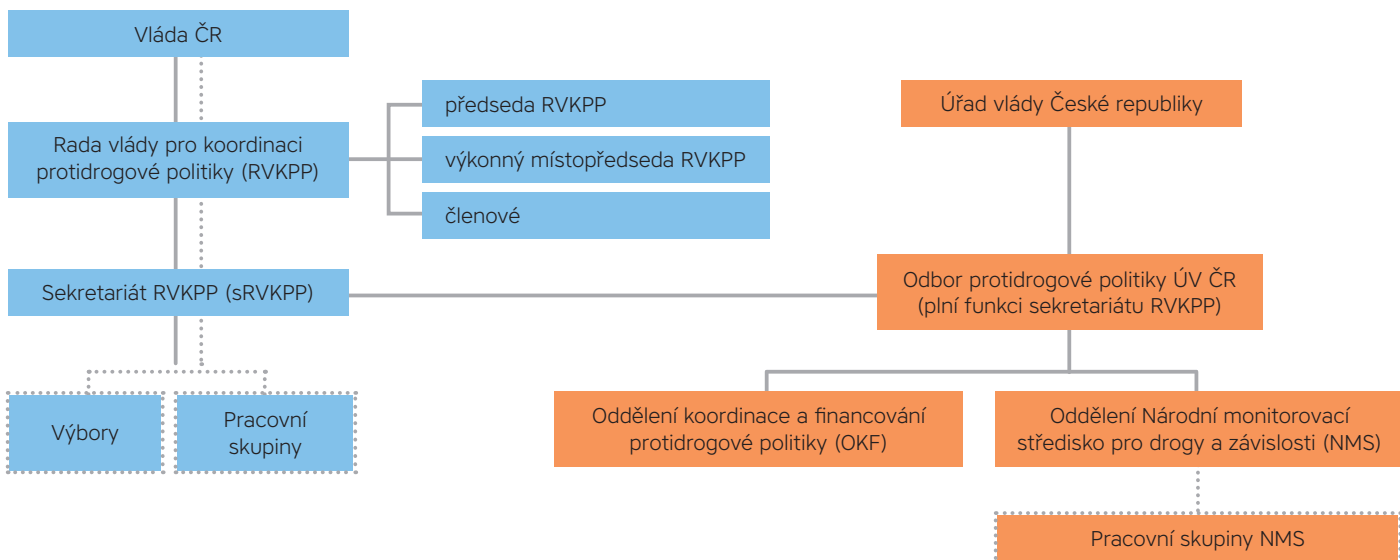
Setkávají se zde krajsí protidrogoví koordinátoři. Výbor byl zřízen za účelem koordinace a harmonizace protidrogové politiky státu a krajů.

> Výbor pro poskytování účelových dotací (Dotační výbor)

Výbor projednává žádosti o poskytnutí účelových dotací ze státního rozpočtu na programy protidrogové politiky a navrhuje RVKPP výši dotace na konkrétní projekty.

> Výbor pro udělování certifikací a kvalitu adiktologických služeb (Certifikační výbor)

V rámci systému certifikace odborné způsobilosti zařízení a programů poskytujících adiktologické odborné služby navrhuje pro RVKPP udělení, neudělení či odebrání certifikace odborné způsobilosti, jako záruky kvality poskytované služby.

➤ **Poradní výbor pro sběr dat o závislostech**

Poradní výbor byl zřízen pro řešení otázek monitorování situace v oblasti celého spektra látkových i nelátkových závislostí a jejich následků. Zejména dohlíží na používání vědeckých metod při zpracování výroční zprávy o stavu ve věcech drog a zprávy o stavu ve věcech hazardního hraní v ČR.

Pracovní skupiny RVKPP

➤ **PS pro problematiku nelegálních drog**

Pracovní skupina připravuje podklady pro jednání RVKPP v oblasti prevence, léčby, prosazování práva v oblasti nelegálních drog a koordinuje aktivity akčního plánu pro oblast nelegálních látek.

➤ **PS pro problematiku hazardních her**

Hlavní činností pracovní skupiny je příprava podkladů pro jednání RVKPP v oblasti prevence, léčby, regulace a prosazování práva a koordinuje aktivity akčního plánu pro oblast hazardního hraní.

➤ **Meziresortní PS pro snížení škod působených alkoholem**

Pracovní skupina koordinuje spolupráci státních orgánů na dalších organizací při realizaci opatření zaměřených na snižování škod působených alkoholem. Tato skupina je v gesci ministerstva zdravotnictví, jako člena RVKPP.

➤ **Meziresortní PS k problematice komplexní ochrany před škodami působenými tabákem**

Pracovní skupina koordinuje plnění závazků vyplývajících pro ČR z Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku a dalších mezinárodních úmluv. Tato skupina je v gesci ministerstva zdravotnictví, jako člena RVKPP.

➤ **Adiktologické fórum**

Otevřená platforma, jejímž cílem je pravidelné setkávání odborníků z oblasti adiktologie. V rámci platformy dochází k výměně aktuálních informací z oboru a ke koordinaci společných aktivit.

➤ **PS pro léčebné využití psychoaktivních látek a rostlin**

Pracovní skupina se zabývá problematikou použití psychoaktivních látek a rostlin ve výzkumu a v léčbě, zejména v adiktologii, včetně použití farmak k substituční léčbě, v psychiatrii, při léčbě bolesti a léčebným využitím konopí.

➤ **PS pro financování protidrogové politiky**

Pracovní skupina připravuje návrhy na změny systémového zajištění financování protidrogové politiky.

Strategické dokumenty

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018 je hlavním strategickým dokumentem vlády definujícím základní východiska protidrogové politiky, směry řešení problému užívání návykových látek a hazardního hraní, principy a přístupy, na kterých protidrogová politika ČR staví.

V prosinci 2014 byla schválena první revize Národní strategie 2010–2018, která rozšířila strategii o oblast hazardního hraní a alkoholu; druhá revize Národní strategie 2010–2018 byla schválena v lednu 2016 a rozšířila strategii o téma kontroly tabáku.

Akční plány realizace Národní strategie protidrogové politiky

Mají napomáhat praktické realizaci národní strategie. Vytváří se na kratší časové období a definují konkrétní úkoly, termíny plnění a zodpovědné instituce. Národní strategie má aktuálně 4 paralelní akční plány zaměřené tematicky na jednotlivé oblasti protidrogové politiky:

➤ **Akční plán pro oblast nelegálních návykových látek 2016–2018**

Byl připraven národním protidrogovým koordinátorem a schválen vládou v červnu 2016.

➤ **Akční plán realizace pro oblast hazardního hraní 2015–2018**

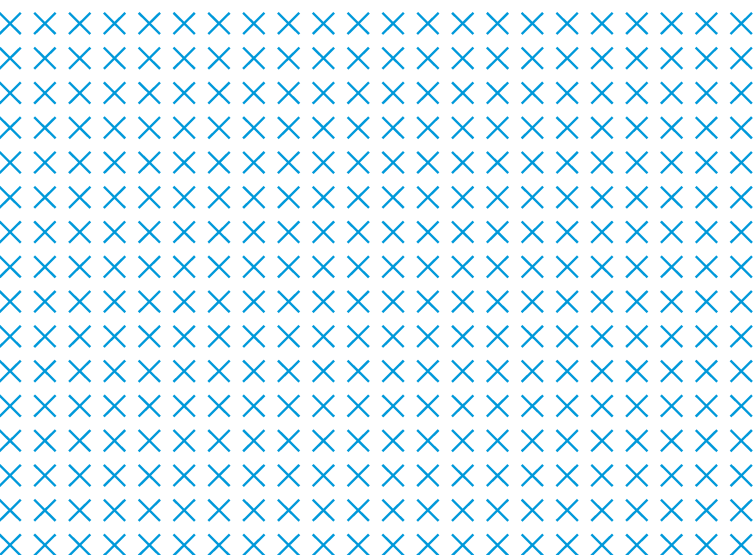
Byl připraven národním protidrogovým koordinátorem a schválen vládou v listopadu 2015.

➤ **Akční plán pro oblast kontroly tabáku v ČR 2015–2018**

Byl připraven ministerstvem zdravotnictví a má sloužit také jako implementační nástroj Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018. Vláda ho vzala na vědomí v srpnu 2015.

➤ **Akční plán k omezení škod působených alkoholem v ČR 2015–2018**

Byl připraven ministerstvem zdravotnictví a má sloužit také jako implementační nástroj Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018. Vláda ho vzala na vědomí v srpnu 2015.

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) poskytuje ověřené, objektivní a spolehlivé informace o závislostech v ČR.

NMS je součástí sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky).

Aktivity NMS

- › koordinace tzv. drogového informačního systému na národní úrovni
- › sběr, analýza, interpretace a distribuce dat o drogách a závislostech v ČR
- › monitoring intervencí, politik a strategií v oblasti prevence, harm reduction, léčby, sociální reintegrace a prosazování práva
- › distribuce informací o situaci v ČR v oblasti závislostí:
 - › výroční zprávy o drogové situaci a hazardním hraní
 - › bulletin Zaostřeno
 - › publikace
- › koordinace celostátního Systému včasného varování před novými psychoaktivními látkami
- › správa národních stránek www.drogy-info.cz, www.koureni-zabiji.cz a www.hazardni-hrani.cz

Drogový informační systém

Systém monitorování situace v oblasti závislostí. Praktickým nástrojem Drogového informačního systému (DIS) je tzv. **Národní akční plán drogového informačního systému** (NAPDIS), jehož cílem je plánování a koordinace aktivit institucí a organizací, které v ČR vyvíjejí činnost v oblasti závislostí.

Plánování DIS a jeho vývoj jsou součástí doporučení Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) se sídlem v Lisabonu.

Systém včasného varování před novými psychoaktivními látkami

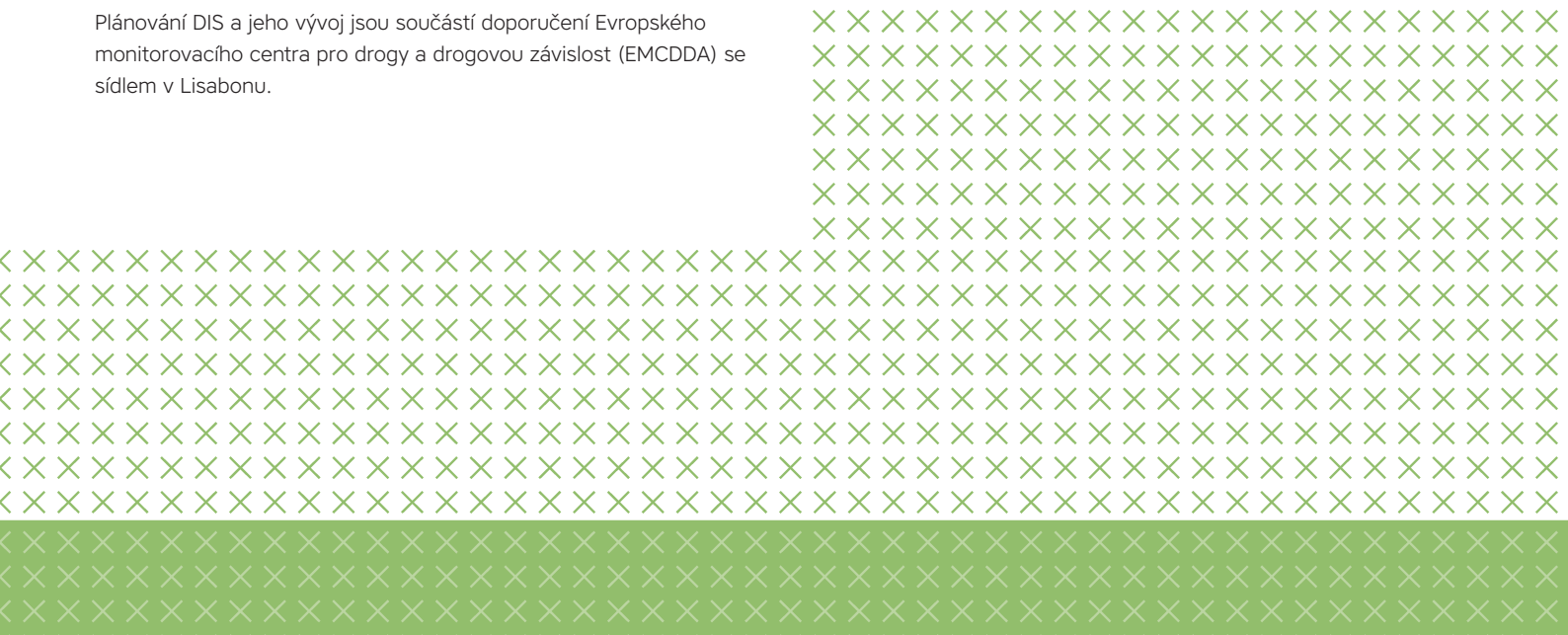
- › Systém včasného varování před novými drogami (EWS) vychází z Rozhodnutí Rady 2005/387/JHA,
- › Představuje mechanismus pro rychlou výměnu informací o nových psychoaktivních látkách na evropské a národní úrovni,
- › Je předstupněm k vyhodnocení rizik nových drog a k jejich kontrole,
- › Na evropské úrovni je EWS koordinován Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) a Europolem,
- › V ČR je EWS koordinován Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti, které řídí činnost koordinační skupiny EWS, která pravidelně vyhodnocuje situaci a na základě výsledků připravuje návrhy pro zařazení tzv. nových drog mezi kontrolované látky.

Pracovní skupiny NMS

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) má tyto pracovní skupiny k specifickým oblastem monitorování situace v oblasti závislostí:

- › Populační a školské průzkumy
- › Úmrtí spojená s užíváním drog
- › Data trestněprávního sektoru
- › Problémové užívání drog a využívání adiktologických služeb
- › Infekční nemoci spojené s užíváním drog
- › Monitorování hazardního hraní a jeho dopadů
- › Systém včasného varování před novými drogami

Informace o činnosti a členech pracovních skupin NMS jsou zveřejňovány na stránkách www.drogy-info.cz.

Publikace Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti

Výroční zpráva - zpráva o drogové situaci a zpráva o hazardním hraní (vydávají se každá jednou ročně)

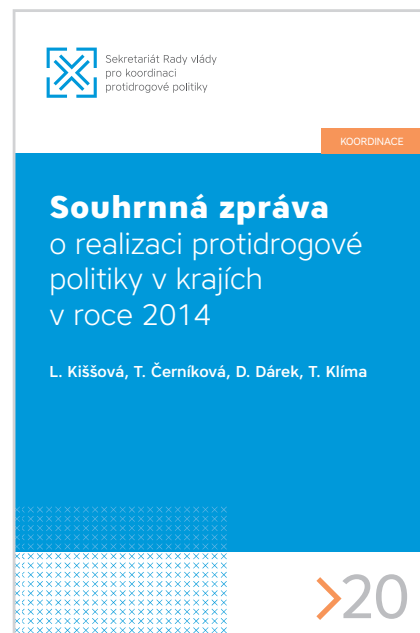
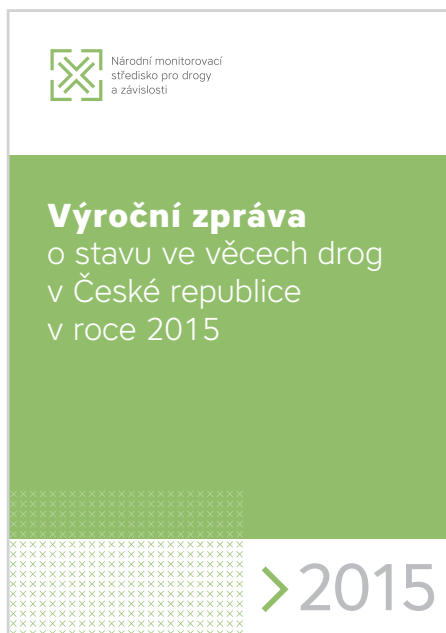
Zaostřeno - periodická publikace (vychází jako dvouměsíčník)

Drogy - odborné knižní publikace (řady Monografie, Metodika, Výzkumné zprávy)

Hazardní hraní - odborné knižní publikace

Koordinace - publikace věnované převážně koordinaci protidrogové politiky

► Publikční plány a jednotlivé publikace včetně bulletinu Zaostřeno najdete elektronicky ke stažení na www.drogy-info.cz.

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

Národními monitorovací střediska sdružená v tzv. síti Reitox sbírají a analyzují informace v jednotlivých zemích, a poskytují je **Evropskému monitorovacímu centru pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)**, které analyzuje drogovou situaci na evropské úrovni. Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti spolupracuje s EMCDDA při mapování, zpracovávání a zveřejňování informací v oblasti závislosti. EMCDDA každoročně vydává **Evropskou zprávu o drogách** (European Drug Report), která přináší aktuální trendy a data ohledně dopadů užívání návykových látek v Evropě. Zpracovává a vydává celé spektrum dalších informačních výstupů a analýz dostupných na www.emcdda.europa.eu.

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost bylo zřízeno v roce 1993 a zahájilo svou činnost v roce 1995. Jeho úkolem je poskytovat Evropské unii a jejím členským státům faktický přehled

o evropských problémech v oblasti drog a spolehlivou znalostní základnu na podporu diskuse o drogách. Politickým činitelům nabízí údaje, které potřebují ke kvalifikované přípravě právních předpisů a formulování strategií týkajících se drog. Centrum rovněž pomáhá odborníkům a pracovníkům z praxe působícím v této oblasti upozorňovat na osvědčené postupy a nové oblasti výzkumu.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

